

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa

o stave odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách na gymnáziách v školskom roku 2010/2011 v SR

Školská inšpekcia vykonala **49** následných inšpekcií na **46** gymnáziách (G), z toho bolo **12** cirkevných, **15** súkromných. S vyučovacím jazykom maďarským bolo **8** a s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským boli **4** G. Stav a úroveň odstránenia zistených nedostatkov sa kontrolovali v **7** školách po komplexnej, v **40** po tematickej, v **1** po informatívnej a v **3** po následnej inšpekcii. Na **1** G v Bratislavskom a na **2** v Nitrianskom kraji boli vykonané 2 následné inšpekcie.

V kontrolovaných G sa celkovo uplatnilo **255** opatrení na odstránenie zistených nedostatkov, z toho bolo **90** (35,29 %) odporúčaní, **6** (2,35 %) upozornení, **135** (52,94 %) opatrení prijatých riaditeľmi kontrolovaných subjektov, **23** (9,01 %) opatrení uložených školskou inšpekciou a **1** (0,39 %) záväzný pokyn. Prehľad akceptácie a splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi škôl je uvedený v tabuľke č.1.

Tabuľka č. 1

Prehľad uplatnených opatrení										
spolu	255									
z toho	odporúčania		upozornenia		opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom		opatrenia uložené školskou inšpekciou		záväzný pokyn	
počet	90		6		135		23		1	
z toho	akceptované	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%	splnené	%
	79	87,77	5	83,33	106	78,51	21	91,30	1	100,00

Zistené nedostatky sa vyskytli v/vo

- spracovaní školských vzdelávacích programov (ŠkVP) a ich zverejnení na verejne prístupnom mieste
- príprave a realizácii prijímacieho konania na G s bilingválnym štúdiom (prijímacia skúška bez overenia špeciálnych schopností, zručností alebo nadania)
- organizácii vyučovania (prekročenie maximálneho počtu vyučovacích hodín v jednom dni, nedodržanie režimu prestávok)
- nesplnení kvalifikačných požiadaviek pre výkon funkcie riaditeľa školy a zástupkyne riaditeľa školy
- vedení pedagogickej dokumentácie (nevedenie zápisov preberaného učiva v triednych knihách dvojjazyčne v školách s VJM)
- školskom poriadku z hľadiska jeho prerokovania, úplnosti spracovania, zverejnenia a oboznamovania sa s ním
- organizácii a realizácii externej časti maturitnej skúšky
- systéme vnútornej kontroly a činnosti metodických orgánov
- rozhodnutiach vydaných riaditeľmi škôl

Akceptácia odporúčaní prispela k lepšej spolupráci žiakov s vedením školy ich zvýšenou zainteresovanosťou na riadení života školy prostredníctvom zriadenej žiackej školskej rady, vytvorili sa predpoklady pre zefektívnenie a skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu

intenzívnejším a funkčnejším využívaním IKT a dostupnej didaktickej techniky, zlepšilo sa zapisovanie reálne prebraného učiva do triednych kníh. Skvalitnil sa školský poriadok úpravou práv a povinností učiteľov a zákonných zástupcov žiakov, čím sa zároveň posilnilo ich právne vedomie, zlepšila sa informovanosť žiakov, učiteľov, rodičov i širokej verejnosti o obsahu školského poriadku (na webovej stránke G s VJM bol zverejnený už aj v slovenskom jazyku a v priestoroch školy len v maďarskom jazyku). Zapracovaním úloh vyplývajúcich z národných programov do plánu práce školy sa vytvorili predpoklady na predchádzanie nežiaducim javom v oblasti duševného zdravia a kriminality. Zlepšila sa prehľadnosť a kvalita spracovania ŠkVP vypracovaním dodatku, v ktorom boli evidované jeho konkrétne zmeny a doplnenia.

Neakceptovaním odporúčaní školy nevytvorili primerané priestorové podmienky pre vyučovanie niektorých predmetov (neboli zriadené odborné učebne cudzích jazykov, informatiky). Činnosť predmetových komisií v niektorých školách zostala formálna, nakoľko nerobili analýzu výchovno-vzdelávacích výsledkov a neprijímali opatrenia na odstránenie nedostatkov. Malá pozornosť bola venovaná vypracovaniu kritérií hodnotenia a klasifikácie v jednotlivých predmetoch, ako aj účinných nástrojov sebahodnotenia žiakov, čo negatívne vplývalo na rozvoj hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností žiakov.

Upozornenie zriaďovateľovi súkromného G sa týkalo nesplnenia kvalifikačných predpokladov riaditeľa školy a v jednom G nebola zabezpečená odbornosť vyučovania. Upozornenia zriaďovateľovi cirkevných škôl sa týkali prípravy prijímacieho konania do 1. ročníka päťročného vzdelávacieho programu bilingválneho vzdelávania, nedodržanie termínu rozhodnutia o počte tried 1. ročníka. Splnené upozornenia zriaďovateľmi mali pozitívny vplyv na úroveň pedagogického riadenia súkromného gymnázia a na prípravu a organizáciu prijímacieho konania v cirkevných gymnáziách. Nesplnením upozornenia výchovno-vzdelávací proces sa nerealizoval v požadovanej kvalite a neboli vytvorené podmienky na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov.

Opatrenia prijaté riaditeľmi škôl boli konkrétne, adresné a termínované, zväčša jasne sformulované, zodpovedali charakteru zistených nedostatkov a ich príčin. Prevládajúce opatrenia sa týkali školských vzdelávacích programov, najmä súladu ich štruktúry so školským zákonom a štátnym vzdelávacím programom (ŠVP). Chýbajúcimi súčasťami boli učebné osnovy niektorých predmetov a požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov. Časť opatrení smerovala k vypracovaniu učebných osnov niektorých predmetov v rozsahu vyučovania podľa učebného plánu alebo k zosúladieniu ich obsahu so vzdelávacím štandardom štátneho vzdelávacieho programu, prerokovaniu školského vzdelávacieho programu v pedagogickej rade. Ďalšie opatrenia boli z hľadiska obsahového zamerania menej frekventované, týkali sa psychohygienických podmienok (dodržania dĺžky prestávok), zapracovania práv a povinností zákonných zástupcov žiakov do školského poriadku a zabezpečenia organizácie prijímacej skúšky na overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania na bilingválnych G.

Podstatné prínosy splnených opatrení z hľadiska očakávaných zlepšení boli najmä v zabezpečení súladu ŠkVP so ŠVP doplnením ich chýbajúcich častí v zmysle školského zákona a vo vypracovaní učebných osnov niektorých predmetov v súlade s počtom hodín podľa učebného plánu školy alebo v súlade s príslušným vzdelávacím štandardom. Úpravou organizácie vyučovania z hľadiska dodržania dĺžky prestávok sa zlepšili psychohygienické podmienky žiakov. Odstránenie nedostatkov v organizácii prijímacej skúšky na overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania viedlo k dodržaniu termínov určených právnym predpisom.

Nesplnením prijatých opatrení pretrvávajú nedostatky v ŠkVP, kde neuviedli spôsob realizácie ani jednej z prierezoých tém ŠVP a neboli zapracované ani do učebných osnov,

čím sa nedodržel povinný obsah vzdelávania a ŠkVP nebol v tejto oblasti v súlade so ŠVP. Nesplnením 2 opatrení prijatých riaditeľkou Súkromného gymnázia, Kremnická 26, Bratislava pretrvávali nedostatky v organizácii a realizácii externej časti maturitnej skúšky tým, že niektorí pomocní hodnotitelia úloh s krátkou odpoveďou nespĺňali stanovené podmienky (kvalifikačné predpoklady) a neboli vytvorené vhodné priestorové podmienky na testovanie. Vydávanie rozhodnutí riaditeľom školy v Prešovskom kraji, ktoré neboli v súlade s platnými právnymi predpismi, viedlo k zhoršeniu kvality rozhodovacieho procesu a efektívnosti riadenia.

V Nitrianskom kraji uložené opatrenie smerovalo k využívaniu prijímacej komisie ako poradného orgánu riaditeľa na zabezpečenie prípravy, priebehu, spracovania výsledkov prijímacej skúšky a posúdenie študijných predpokladov uchádzačov o štúdium v triede s bilingválnym vzdelávaním. Jeho splnením sa zabezpečila objektivita spracovania výsledkov prijímacej skúšky a posúdenia študijných predpokladov uchádzačov. V Banskobystrickom kraji uložené opatrenie bolo zamerané na zabezpečenie hodnotenia a klasifikácie žiakov v ústnej forme internej časti maturitnej skúšky v maturitnom predmete základy športovej prípravy v súlade s príslušným právnym predpisom.

Uložený záväzný pokyn bol splnený, týkal sa nedodržania termínu konania prijímacej skúšky na overenie špeciálnych schopností, zručností alebo nadania uchádzačov o bilingválne štúdium na G v školskom roku 2010/2011, čo viedlo k zrušeniu jej realizácie v plánovanom termíne.

Záver

Z inšpekčných zistení vyplýva, že riaditelia kontrolovaných subjektov prevažne akceptovali odporúčania, ale nespĺnili všetky prijaté opatrenia. Prínosom bolo najmä spracovanie ŠkVP, prepracovanie a doplnenie učebných osnov niektorých predmetov, čím sa vytvorili predpoklady pre ich plnenie a skvalitnenie vyučovania. Zvýšila sa objektivita a transparentnosť prijímania žiakov na gymnáziá s bilingválnym štúdiom, kvalita vedenia pedagogickej dokumentácie a kvalita školských poriadkov. Zlepšili sa psychohygienické podmienky vyučovania pre učiteľov i žiakov, vytvorili sa predpoklady pre zefektívnenie riadiacej činnosti vedenia školy. Posilnenie právneho vedomia vedení škôl a učiteľov sa pozitívne prejavilo v zlepšení dodržiavania právnych predpisov. Nesplnením niektorých opatrení pretrvávajú nedostatky pri tvorbe ŠkVP, v organizácii a realizácii externej časti maturitnej skúšky a v rozhodovacom procese riaditeľov škôl.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- venovať väčšiu pozornosť vypracovávaniu školských vzdelávacích programov v súlade s príslušným štátnym vzdelávacím programom, dodržiavať zásady pri ich tvorbe
- školské poriadky prerokovávať v pedagogickej rade a zapracovať do nich práva a povinnosti zákonných zástupcov žiakov
- skvalitniť kontrolnú činnosť vedúcich zamestnancov a spracovávať záznamy z tejto činnosti